

Bornholm ikke regner med saadanne Smaa-
penge; men i mange andre af Landets Køb-
stadkommuner er man nødsaget til at regne
med en forøget Udgift af 40 000 Kr., og vi
kan ikke sige, at det betyder ikke noget
videre. Jeg vil gerne spørge den højtærede
Undervisningsminister, hvorledes han har
tænkt sig, at Kommunerne i det første
Halvaar skulde kunne klare denne Udgift,
Det betyder for en Kommune paa 13 000
Indbyggere en Merudgift paa ca. 21 000 Kr.
Budgettet er allerede lagt, Skatterne er
udskrevne, og man kan ikke midt i Aaret
foretage en Ekstraopkrævning af 21 000 Kr.
I disse Tider er Kassebeholdningen ikke stor
i Forvejen, og denne Merudgift vil volde
Vanskeligheder adskillige Steder. Men det
tager man ikke Hensyn til, man kommer
kun, og siger, at Kommunerne har at betale,
vi bestemmer det.

Hvis det kun var dette ene Tilfælde,
kom man vel over det; men Forholdet er
dette, at Rigsdagen Gang paa Gang vælter
nye Byrder ud over Kommunerne, uden at
man sætter Kommunerne i Stand til at faa
tilsvarende Indtægter. Forholdet for Kom-
munerne er ganske anderledes end for
Staten. Staten har mange Skattekilder at
øse af. Kommunerne har kun een, nemlig
Formue- og Lejlighedsskatten, og paa den
Skatteskrue maa man stadig væk dreje
med det Resultat, at Skatteprocenten, som
den ærede Ordfører for mit Parti nævnede,
i mange Byer vil blive meget høj. Paa den
Maade bliver Købstadkommunernes Stil-
ling meget vanskelig, og den er blevet uhyre
vanskelig i disse Krigsaar. Ude paa Landet
mærker man f. Eks. ikke Boligspørgsmaalet.
Derfor forstaar jeg saa udmærket godt,
at Formanden for de samvirkende Sogne-
raadsforeninger og den sidste ærede Taler
kan sige: Pas paa, at Staten ikke kommer
til at give for meget. Landkommunerne
har en forbavsende Evne til at skubbe
Udgifter fra sig. Hvis Folk ude paa Landet
mangler Boliger, er det vist kun meget faa
Sogneraad, der tager sig deraf og anser sig
for nødsagede til at bygge Huse. Man lader
Folk passe sig selv, som de kan, og saa maa
disse Folk søge ind til Købstæderne. Naar
f. Eks. en Gaardmand, hvad der er sket i
mangfoldige Tilfælde i disse Aar, finder det
formaalstjenligt at sælge sin Ejendom, fordi
Landejendomspriserne har været saa uhyre

store, finder Sogneraadet ikke paa at skaffe
Manden en anden Lejlighed. Denne Mand
rejser ind til en Købstad, køber Hus der
og betaler det med store Penge; men den
Familie, der derved maa flytte ud af Huset,
bliver i Kommunen, og Købstadkommunen
maa da sørge for at skaffe den Bolig. Det
er ikke et enestaaende Tilfælde, men det
er noget, der er sket meget ofte i disse Aar.
De alderdomsunderstøttede faar gennem-
gaaende en ringe Understøttelse ude paa
Landet; derfor søger en Masse af dem ind
til Købstæderne, og derved stiger ogsaa
Udgifterne til Alderdomsunderstøttelse me-
get stærkt i Købstadkommunerne.

Saaledes er Forholdene, og derfor er
det ganske naturligt, at Købstadkommunerne
siger til Staten, at naar man nu kommer
med en saa stor Ekstraregning som denne
— jeg gentager, jeg mener ingenlunde, det
er for meget, der ydes Lærere eller Lærer-
inder —, vil Forholdet for Købstadkom-
munerne blive endnu vanskeligere end
hidtil. Jeg er ganske enig med den ærede
Ordfører for mit Parti i, at Skolevæsenet
bør være en Samfundssag; det er ikke en
Sag, som vedrører de enkeltes Forældre
alene, eller en Sag, som vedrører de enkelte
Kommuner, men det er og maa være en
Samfundssag. Det er ganske urimeligt,
at en Millionær, f. Eks. en Mand, der har
siddet i Aarhus og tjent sig en eller flere
Millioner, en skønne Dag forsvinder bort
fra Byen hen til en af de Kommuner, der
afgiver et godt Skattely for Millionærer,
og saa derved slipper meget billigere med
Hensyn til sit Bidrag til Skolevæsenet,
end hvis han var blevet i den Kommune,
hvor han havde tjent sine Penge. Sligt
kunde forhindres, hvis Staten bar alle
Udgifterne til Skolevæsenet. Saaledes mener
jeg, det bør være.

Det er ogsaa meget urimeligt, at i
nogle Byer har Staten en Skole, for hvilken
den afholder samtlige Udgifter, men i andre
Købstæder findes ingen Statsskoler; saa-
danne Kommuner er langt ringere stillede
end de Kommuner, hvor Staten ofrer de
Penge. Denne Forskel kunde afhjælpes,
hvis Staten afholdt alle Udgifter vedrørende
Skolevæsenet. Jeg er klar over, at dette
ikke lader sig gøre ved det foreliggende
Forslag, og der kan jo ogsaa indvendes en
Del mod, at man ændrer et saadant For-